

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ
БАТ-ӨЛЗИЙ СУМЫН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
ТОГТООЛ

2019 оны 12 сарын 19 өдөр

Дугаар 13/08

Өвт

Г Сумын Засаг даргын 2016-2020 оны үйл т
Ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцыг үнэлэх тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.1."д", Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.4 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Бат-Өлзий сумын Засаг даргын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3 дахь жилийн хэрэгжилтийн явцыг 98.2 хувьтай "Үр дүнтэй" гэж үнэлсүгэй
2. Сумын Засаг даргын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжээгүй болон хэрэгжих шатандаа байгаа ажлуудыг 2020 он дуусталхи хугацаанд сайтар хэрэгжүүлэхийг сумын Засаг дарга (М.Жамъяншаав)-т даалгасугай.

Бат-Өлзий сумын ИТХ-ЫН 2019 оны 12 дугаар сарын
19-ний өдрийн 3-р дугаар тогтоолын хавсралт

**ӨВӨРХАНГАЙ АЙМГИЙН БАТ-ӨЛЗИЙ СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГЫН 2016-2020 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАЙЛАН**

2019.12.09

№	Дунд хугацааны бодлогын ба римт бичиг		Шалгур үзүүлэлт	Зорилтот түвшин, үр дүн	Зарцуулсан хөрөнгө эх үүсвэр	Хүрсэн түвшин, хэрэгжилт	Өөслийн төлөвлөгөө
	Дунд хугацааны бодлогын ба римт бичиг	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ					
1.1.1	Мал, Малын гаралтай бүтээгдэхүүний эрүүл ахуйн орчинг бурдуулж, мал аж ахуйн түүхий эдэд түшиглэсэн арьс, шир, сүлжмэл, нэхмэлийн чилэлтээр жижиг дунд үйлдвэруудийг байгуулах.					2019 онд хандварт урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд 8 төрлийн вакциныг 38000 мянган толгой мал хамруулах төлөвлөгөөтэй / бод-11000, бод-27000 мянган толгой/ байгаа нь нийт мал сургийн 12 хувийг вакцинд хамруулах төлөвлөгөө батлуулж, дархлаажкуулалтын ажлыг зохион байгуулж 4 дүгээр улирлын байдлаар 8800 мянган толгой бод малыг хамруулж гүйцэтгэл 80%-тай, 27000 мянган толгой бол малыг тарилганд хамруулж 100%-ийн гүйцэтгэлтэй ажиллаж байгаа нь сумын дунгээр 96%-ийн гүйцэтгэлтэй, угаалгад 15617 толгой мал, түүлганд 49898 толгой мал хамруулж холбогдох журмын дагуу тарилгын жагсаалтыг малчны гарын үсэг, тамгаар баталгаажуулан мал	

	<p>ЭМНЭГГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ГҮЙЦЭТГЭПИЙГ малчин өрхийн малын эрүүл мэндийн дэвтэрт тэмдэглэл хийж, з талт гэрээнд дагуу холбогдох мэдээ тайланг гаргаж яаралтай болон төлөвлөгөөт дархлаажуулалтын арга хэмжээний тарилтын материалыг тухай бүр хянан баталгаажуулж, МЭЕГ азрын даргын 01 тоот албан даалгавар, тухайн албан даалгаварыг эрчимжүүлэх тухай 613 тоот албан бичгийг цаг хугацаанд нь хэрэгжүүлэн ажиллаж, биелэлтийг гарган заасан хугацаанд аймгийн мал эмнэлгийн газарт уламжсан. 2019 онд 47 малчин өрхийн адууны max-1080 кг, үхрийн max-5670 кг, хонини max-440кг, айраг-700кг, ноос-14тн, аарц-13тн тээвэрлэгдсэнд хяналт тавьж баталгаажуулсан.</p> <p>Мал, малын гаралтай бүтээгдэхүүний эрүүл ахуйн орчинг бурдүүлэх зорилтын хүрээнд “Бэлчээрийн ногоон алт”-ын төсөлтэй хамтран мал аж ахуйн түүхий эдэд тушиглэсэн 14 сая төгрөгийн өртөг бүхий арьс элдэх тоног төхөөрөмжийг ашиглалтанд оруулж, элдсэн нэхийг Бат-Өлзий туншлэл үзэсгэлэн худалдаанд танилцуулж эрэлт хэрэгцээ сайтай бүтээгдэхүүнээр шалгарсан. Монгол нэхмэл үйлдвэр нь хонини ноос, сарлагын хөөвөр, ямааны ноопуураар хийсэн сургадын дүрэмт хувцасыг ЕБС-ийн хичээлийн нээлт болон сарлаг фестиваль арга</p>
--	---

				хэмжээнд танилцуулан цашид суманд салбарыг нь хөгжүүлж хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эд, бутээгдэхүүний биржийн сүлжээ бий болгох зорилготой ажиллаж байна.	
1.1.2	Сүү, сүүн бутээгдэхүүний томоохон үйлдвэрийг суманд байгуулж, нутгийн уулдэр болон махны чиглэлийн аж ахуйнуудыг дэмжиж махан бутээгдэхүүнийг зах зээлд гаргах.	500.0 сая	“Сиilkроуд Мэжик” ХХКомпани	Бяслагны үйлдвэрийг 2018 онд ашиглалтанд оруулж, ажиллах орон тоог Улаанбаатар хотод сургаж Мэргэжилтэнг бэлдсэн. 2019 онд зохион байгуулагдсан 400 малчдын зөвлөгөөнд Селукориуд межик ХХКомпани захидал Д.Энхээ оролцож, малчдад сүү нийгүүлэх талаар мэдээлэл хийж цашид хамтран ажиллах санал тавьж, малчдын санал хүсэлтийг хүлээн авсан. “Витрафит” ХХК нь сумын төвийн 3-р багийн 2 дугаар хорооны хойд талд, хоногт 5-10 тн сүү боловсруулах хүчин чадалтай ”Витрафит Милк” ХХКомпани салбар үйлдвэр барьж компани захирап Т.Сайнбилиг танилцууллыг хийж, цаашдын хамтын ажиллагаа болон малчдын санал хүсэлтэнд тайлбар өгч мэдээлэл хийж,	хэмжээнд салбарыг нь хөгжүүлж ажиллах орон тоог Улаанбаатар хотод сургаж Мэргэжилтэнг бэлдсэн. 2019 онд зохион байгуулагдсан 400 малчдын зөвлөгөөнд Селукориуд межик ХХКомпани захидал Д.Энхээ оролцож, малчдад сүү нийгүүлэх талаар мэдээлэл хийж цашид хамтран ажиллах санал тавьж, малчдын санал хүсэлтийг хүлээн авсан. “Витрафит” ХХК нь сумын төвийн 3-р багийн 2 дугаар хорооны хойд талд, хоногт 5-10 тн сүү боловсруулах хүчин чадалтай ”Витрафит Милк” ХХКомпани салбар үйлдвэр барьж компани захирап Т.Сайнбилиг танилцууллыг хийж, цаашдын хамтын ажиллагаа болон малчдын санал хүсэлтэнд тайлбар өгч мэдээлэл хийж, тухайн компани сүү бэлтгэлийн албаны дарга С.Ичинхорлоо нь “Витрафит Милк” компаниас Бат-Өлзий суманд хэрэгжүүлж буй “Сарлагын сүү боловсруулах бичил үйлдвэр” төслийөөр хийдэх үйл ажиллагааны төлөвлөлт, шингэн сүүний зах зээл

	<p>Дэхь үйл ажиллагааны тойм, үндсэн зарчим, сүү бэлтгэлд тавигдах эрүүл ахуй, ариун цэвэр чанарын хяналтын шаардлага, малчин өрхийн хотонд хийгдэх шинжилгээний аргачлал, сургалт тест, сарлагын сүүгээр баясаг хийх үйлдвэртэй хамтран ажиллах талаар мэдээлэл хийж, Өвөрхангай аймгийн ХДАН банкны өвөрхангай салбарын бизнес хөгжил хариуцсан менежер А.Мөнхцэцэг, сэтгэлийн хөгжил төрийн бус байгууллагын тэргүүн А.Батсайхан Монгол хувийн үнэ цэнэ, үнэлэмж өрсөлдөх чадвар сэдвээр илтгэл тавьсан. Max махан бүтээгдэхүүнийг зах зээлд нийгүүлэлт хийж байгаа 10 гаруй ченж 2019 онд адuu-538, үхэр-1424, хонь-3062, ямаа-699 толгой амьд мал, адууны max 900 кг, Ухрийн max 1510 кг, хонины Max5760кг, ямааны max 4890 кг Max махан бүтээгдэхүүнд гарал үүслийн гэрчилгээ авч зах зээлд нийгүүлэлт хийсэн. Аймгийн махны үйлдвэрт махны нийгүүлэлт хийх бодлого барьсан ч ханшийн зөрүү, замын бартаанаас шалтгаан нийгүүлэлт хийх боломжгүй байгааг ХХААГазарт уламжилсан.</p>	<p>Сумын бие даан 2014-2023 онд хөгжүүлэх “Сумын хөгжлийн стратеги” төлөвлөөг “Mersey Corps” Олон улсын байгууллагатай хамтран 2 жилийн судалгааны үндсэн дээр боловсруулан 4 чиглэлээр хөгжүүлэх</p>
1.1.3	<p>Сумын 2016-2025 он хуртэл хөгжүүлэх бодлогын баримт бичиг боловсруулна.</p>	

		төлөвлөгөөг сүмын ИТХ-аар хэлэлцүүлэн батлуулсан. Үүнд: 1. ХАДАН УЙЛДВЭРЛЭЛИЙГ ЭРЧИМЖУУЛЭН ХӨГЖУУЛЖ, БАЙГАЛИЙН НӨӨЦ БАЯЛГИЙГ ЗӨВ ЗОХИСТОЙ АШИГЛАН, ХАЙRPLAN ХАМГААЛЖ НӨХЕН СЭРГЭЭХ. 2. Дэд бүтэц аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх. 3. Хүний хөгжлийг дэмжин, эрүүл амьдрах зан үйлийг төлөвшүүлж, төрийн байгууллагуудыг бэхжүүлэн, ирээдүй хойч үедээ системтэй, чанартай боловсрол зээмшиүүлэх. 4. Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлж, ажлын байрыг нэмэгдүүлнэ.	Жимс, жимсгэнэ, малын тэжээл тариалах зорилгоор. Жимс 2.2 га-д, малын тэжээл 15 га-д үүнээс 2019 онд 3 га-д малын тэжээл, царгас, овьёос тарьж хураан авсан. Нийт 17.2 га талбайг эргэлтэнд оруулж, үүнээс 12 га талбайд 2020 онд малын тэжээл тариалах чиглэлээр төсөл дэмжигдэж хөрөнгө оруулалтын асуудал шийдвэрлэгдсэн	Сумын хөгжлийн стратеги төлөвлөгөөнд аялал жуулчлалыг тэргүүлэх нэг чиглэл болгон хөгжүүлэх талаар төлөвлөн, жил жилийн эдийн засаг, нийтмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэл тусган хэрэгжилтийг тухай бур хангулан ажилласан. Хөнөгийн голын гүүрийг /50.0 сая төгрөг/ Өвтийн голын гүүрийг /24.5 сая төгрөг/, Хөнөгийн
1.1.4	Байгалийн нөөцийг зохистой ашигллах, жимс жимсгэнэ, малын тэжээл тариалах чиглэлээр газрыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулна.			
1.1.5	Аялал жуулчлалыг тэргүүлэх чиглэл болгон жуулчлалын тоог нэмэгдүүлэх, аялал жуулчлалын замын маршрутын дагуух дэд бүтэц, зам гүрийн нөхцөлийг сайжруулна			

		<p>голын жижиг гүүр, Орхон голын 220 м-ийн урттай тэмэр бетонон гүүр болон Цагаан голын 37,4 м урттай тэмэр бетонон гүүр, 2 голын хоорондох 7.2 км сайжруулсан зам, Цагаан тохойн боомтын зам, Могойтын гол, Хүйтэн булагийн гүүр, Орхоны хурхраэний дэргэдэх жижиг гүүрийг шинээр барьсан. Төвхөн хийд, Орхоны хурхраэ, Цагаан голын гүүрний дэргэд мэдээллийн төв байрыг ажиллуулсан. Мөн жуулчны баазуудад 3 дэд станц шинээр барьж, 4 гүний худаг гаргасан. Үүртээс Бөхөн шар хүртэлх зам, Сумын төвийн сайжруулсан зам, Зөрүүлэг багийн Цагаан тохойн зам, Урд Агуйтын хаяаны зам, Улаан ам багийн Хэжүүгийн зам, Үхэр чулут булагангийн ар оруултын зам, зэрэг зам гүүрүүдээс гадна Хурхраэ, Төвхөн хийдэд майхантай жуулчид отоглох талбайн тохижилт, худалдааны зам талбай зэргийг зохион байгуулан ажиллаж байна.</p>	<p>Цехийн хороонд шинээр гэрэлтүүлэг тавьсан. Гудамж, хорооллын гэрэлтүүлгийг засварлах төсвийг ОНХСангийн хөрөнгөнөөс жил бүр 5,0 сая төгрөгийг төсөвлөн засварласан. Сумын төвийн Өвтийн голын Үерэс хамгаалж голын голдирлыг өөрчилж зассан. Үүнд Засаг даргын нөөцийн 900,0 мян төгрөг зарцуулав.</p>
1.1.6		<p>Сумын төвийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу инженерийн шугам сүлжээ, авто болон явган хүний зам, замын гэрэлтүүлэг, ногоон байтууламж, үерийн суваг, гэр хорооллын хэсэгчилсэн төлөвлөлтүүдийг сумын онцлогт тохируулан үе шаттай хэрэгжүүлнэ.</p>	

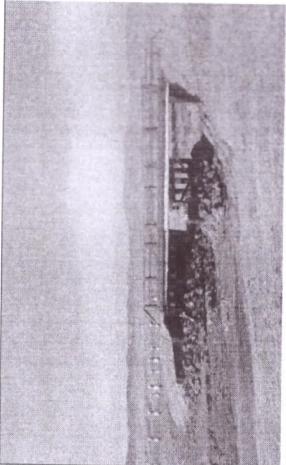
	<p>Наймааа булагийн төвийн 5 км авто замыг “ДШЛ” ХХК-аар дахин ухуулж засварласан</p> <p>Мөн 2019 онд сумын төвийн 5 км авто замыг явган хүний зам болон гэрэлтүүлгийг бүрэн шийдвэрлэж, зорилготоо жилийн хүрээнд сумын төвд ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор албан байгууллага, аж ахуйн нэгжүүд гаднах орчиндоо 14 нэр төрлийн мод, бут сөөг 6415 ш мод бут тарьж ургуулан, наадмын талбайн зүүн талд Хүйтэн булагт суваг шинээр байгуулж, сумын төвийн гудамж хорооллуудын зам талбайг үе шаттай засварлаж байна.</p>	<p>Дэлхийн зэн ОУБайгууллага, төсөл хөтөлбөрөөс</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 12 өрхийн 21.400.000 төгрөгөөр магжуулсан. 2. 5 иргэнд нэг бүр нь 1.2 сая төгрөгийн өртөг бүхий хулэмж 6.0 сая төгрөг. 3. услалтын систем /помп, шланк/ 5x380.0=1900.000 төгрөг 	
1.1.7	<p>Одоо хэрэгжиж буй Дэлхийн зөн ОУБ-ын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийг нэмэгдүүлж ажиллана.</p>		

	<p>4. Талх, нарийн боовны шарах шүүгээ 2 иргэнд 4000.000 төгрөг,</p> <p>5.Хэрчсэн гурил хийх зуурагч, хөлдөөгч машин 1 иргэнд 1800.0 төгрөг,</p> <p>6. Нийтийн хоолны төхөөрөмж 1 иргэнд 1.0 сая төгрөг</p> <p>7. Оёдлын машин 4 иргэнд 900.0 мянган төгрөг 3600.0 төгрөг</p> <p>8.Блокны Үйлдвэр 1 иргэнд 35.0 сая</p> <p>9. Мужааны хөрөө, харуул 4 иргэнд 1.150.0 төгрөг, 4.06 сая</p> <p>10. Гулпын цех 2.0 сая төгрөг</p> <p>11. Зудын тусламж 80 өрхөд тэжээл өгсөн 22.4 сая төгрөг өгсөн зэрэг төсөлт хөтөлбөрүүд хэрэгжин ажиллаж 2018 онд төслийн хугацаа дуусаад 2017 оны 7 сараас “Ногоон алт” хөтөлбөр хэрэгжиж эхлэн 2019 онд төсөлт хэрэгжүүлэгч тэргүүний суммаар шалгарч мөн 2020 онд сумын БАХ болон Мал эмнэлгийн нэгжид барилга барьж өгөхөөр шийдвэрлээд байна. 2020 онд малыг бүртгэлжүүлэх системд холбох, зах зээл ба бэлчээрийн удирдлагын хөгжил төслүүд хэрэгжих эхлээд суманд өвс, тэжээлийн агуулах, саравч барих, худаг шинээр гаргах зэрэг төслүүд хэрэгжихээр болов.</p>
--	---

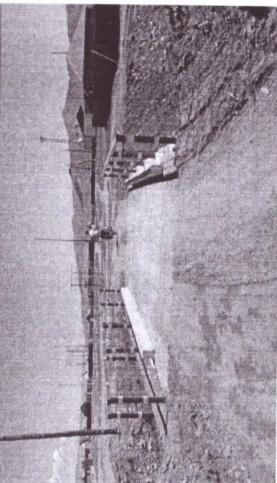
1.2 Хом байгуулалт , дэд бүтэц

Зорилт: Орон нутгийн автозамыг супээзэг өргөтгөх, засварлах, аялал жуулчлалын төв болгон хөгжүүлнэ.

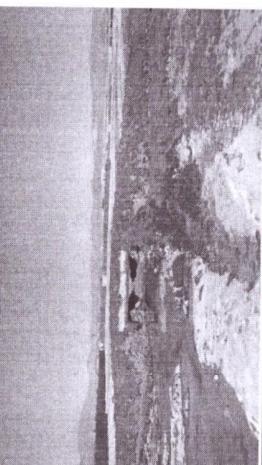
1.2.1	Сумын дотор хатуу хүчилттай замын сүлжээг байгуулж Хүжирт – Төвхөн хийд – Улаан цутгалан чиглэлийн авто замыг шинээр тавих.	ОНХСа Н 40.0 сая төгрөг	ОНХСа Н 40.0 сая төгрөг	2017 онд Сумын төвийн гудамж хорооллын өргөн чөлөөнүүдийн 7.5 км замыг орон нутаг хөгжлийн сангийн 40.0 сая төгрөгөөр Өвөрхангай аймгийн “А3ЗА” ТӨХКомпани сайжруулан засварласан
1.2.2	Орхон голын гүүрийг төмөр бетон хийцтэй болгох, Могойт, Улаан голд мөдөн гүүр барих, Хөнөгийн голын мөдөн гүүрийг засварлана	Аймгий Н замын сангийн хөрөнгө өр Хөнөгийн голын гүүрийг	Аймгий Н замын сангийн хөрөнгө өр Хөнөгийн голын гүүрийг	2019 онд 2 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтээр сайжруулсан авто замаас 5 км нь хоёр талаараа боржуур болон явган хүний замтай, үүнээс сумын төвийн хэсгийн 1.5 км зам нь хатуу хүчилттэй зам тавигдахад ажил 70%-тай явж байна. 2020 оны 7-р сарын 1-нд бүрэн ашиглалтанд орно._
				Орхон голд бетонон гүүр барих 9.0 тэрбум төгрөгийг 2019 оны улсын төсөвт тусгуулан ажил эхэлж Орхон голын төмөр бетонон гүүр 40%-тай, Цагаан голын төмөр бетонон гүүр 90%-ийн ажил хийгдэж байна. Мотоцикль, жижиг тэрэг гарах гүүрийг дүйцүүлэхийн цэрэг болон төрийн байгууллагуудын албан хаагдын хүчээр барьсан.

барьса н. Өвтийн голын гүүр барих зардлын г ОНХСа нгийн хөрөнгө өр 30% буую 9 сая төгрөгө өр санхүү жүүлсэ н. Могойт ын голын жижиг гүүрийг иргэдий н хандив аар	<p>Хөнөгийн голын гүүрийг аймгийн замын сангийн 50.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр шинээр барьсан.</p> 	<p>Хөнөгийн голын гүүрийг аймгийн замын сангийн 50.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр шинээр барьсан.</p>

Өвтийн голын гүүрийг Х.Нямлхагва ахлагчтэй иргэдийн бүлэг Орон нутаг хөгжлийн сангийн 9.0 сая төгрөг, иргэдийн хандив, нийт 24.5 сая төгрөгөөр шинээр бетонон гүүр барьсан

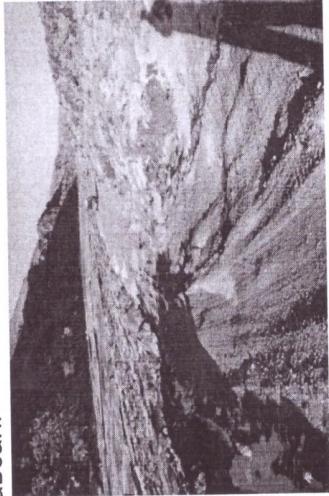

Хүйтэн булагт Ойн анги, дүйцүүлэхийн цэрэг хамтаар гүүр барьсан

	Тэй болсон байна.	2018 онд Улаан ам багийн бага сургуулийг шинээр ашиглалтанд оруулж, Бяслагтын үйлдвэрийг ашиглалтанд оруулсан. Иргэдийн хүсэлтээр эзэмших хашааны газрыг шийдвэрлэж байна. Зөрүүлэг багт 2019 онд Ахмад, хүүхэд залуучууд, хөгжлийн бэрхшүээлтэй иргэдэд зориулсан соёлыг үйлчилгээний төв байгуулж, иргэдэд хашааны газар олгож байна.
1.2.5	Бүрэгтийн багийн төвийн хэсэгчилсэн төлөвлөгөөг хийлгэж, өндөр хүчэлд холбон суурьшлын бус болгох бэлтгэлийг хангана.	Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 15.0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр 2 дугаар багийн хэсэгчилсэн төлөвлөгөөг хийгэсэн. 2020 онд багийн төв барина.
1.2.6	Улаан ам багийн Хэжүүгийн замыг өргөстөх, Зөрүүлэг багийн үрд хаяаны замыг бүрэн засварланна	Засаг даргын нөөц хөрөнгө 1.2 сая төгрөг болон иргэдийн хандив тусламж, Улсын төсвийн 4.0 сая төгрөг, Засаг даргын нөөцөөс 1.2 сая төгрөгөөр засварласан. Шавартын эх, хадын нуурын ботч, оролцоотойгоор засварласан. Баянгийн амнаас үрд Агуитын ам хүртэлх замыг Өвөрхангай аймгийн "А3ЗА" ХХК болон иргэн Ж.Доржгив нар хамтран 4.0 сая төгрөгөөр засварласан. Үүртийн тохойгоос Бөхөн шар хүртэлх замыг 2017-2018 онд нийт 8.0 сая төгрөгөөр сайжруулан засварласан. /Аймгийн замын сангийн 4.0 сая төгрөг, сумын Засаг даргын нөөцөөс 1.9 сая төгрөг, иргэдээс 2.0 сая төгрөгийн хандиваар/

			
1.2.7	Сумын төвөөс Хүйтэн булгийн гарам хүртэл замыг гэрэлтүүлэх болгож, Уржүүлгийн зүүн талд Үерийн дапан шинээр барина.	ОНХСа Н 25.0 сая	Урд хаяаны зам 2019 онд сумын зам түүр барьж байгаа компаниудаар Урд Агуйтын замыг хэсэгчлэн өргөстөж засварлав.
1.2.8	Улаан ам багийн Ар дэнжийн оруулгын замыг засварлана	Доржготов булгээр бургас, 1 замыг 100%	Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 25.0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр Цехийн хороолгод сүүлийн үеийн стандартад нийцсэн 22 ш лед гэрэлтүүлэг шинээр хийгдсэн. Гэрэлтүүлгийн ажлыг “ЭС ЖИ ЭМ” ХХК гүйцэтгэсэн. Засаг даргын нөөц хөрөнгөөр уржүүлгийн зүүн тал Хүйтэн булгийн халианы 800 м-ийн урттай далан ухуулж шороог тэгшилж, хамгаалалт хийсэн. 2019 онд Хүйтэн булгийн гарам хуртэлх замыг гэрэлтүүлэхтэй болгов.
			Д.Доржготов 4 дүгээр багийн засварлахаар 2018 оны 11 дүгээр сарын 01-нд гэрээ байгуулан, ажлыг эхлүүлж, 4 дүгээр багийн замыг 100% хийпгэн хүлээн авсан. Ар

1.2.9	Зөрүүлэг багийн Цагаан бургасны боомны замыг сайжруулан засна.	Зөрүүлэг багийн Цагаан тохойн боомны замыг Орон нутаг хөгжлийн сангийн 5.0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр засварлуулан хүлээн авсан.		100 %
1.2.10	ААН, албан байгууллагуудын бохирыг зайлуулах бохирын цооног шинээр барьж, бохир зайлуулах машинтай болно.	2019 оны 6 сард "Моторс сервис" ХХК- аар дахин засварлаж хурдан морь уралддаг болсон.	2 дугаар Цэцэрлэг, Соёлын төвийн бохирын цооногыг шинээр барьсан. ААН, байгууллагуудын бохирыг зайлуулах зориулалтаар гал командын чиглэлээр ирсэн машинд сорох, шахах төхөөрөмж суурьгуулан ашиглах, мөн Мал эмнэлгийн "Дук" 3 тн-ыг сорох, шахах зориулалттай машиныг 2 зориулалтаар ашиглахаар авсан.	100 %

1.2.11	Хил заагийг хамгаалж ажиллана	<p>Сумын 5 баг хорооны хилийн заагийг баталгаажуулах зааврыг боловсруулан аргачалын дагуу хилийн залг талбайн хэмжээг координатын цэгээр хэмжих тогтоон сумын ИТХ-аар хэлэлцүүлэн аймгийн ИТХуралд уламжлахаар бэлтгэсэн.</p> <p>1976 онд АДИХ-аар батлагдсан орон нутгийн хилийн заагийг тогтоосны дагуу магчдын дунд гараад байгаа бэлчээрийн маргааныг 2017 онд Уянга сумын удирдлагууд Магчидтай Цагаан азарга хэсгийг, 2018 онд Архангайн Цэнхэр болон Баянхонгор аймгийн Эрдэнэцогт сумын удирдлага болон Магчидтай уулзаж бэлчээрийн маргааныг шийдвэрлэж, сүм хорондын хил заагийг ойлгуулж ажилласан болно.</p>	<p>Засгийн газрын 2013 оны 280 дугаар тогтоолоор батлагдсан “гудамж, зам талбай, уг хөдлөх хөрөнгийг хаягжуулах журам”, ГХБХБГ-ын 2018 оны 379 дугээр албан бичгээр хаягийг стандартын дагуу боловсруулсан зураг ирсний дагуу Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 18.0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр сумын төвийн гудамжны хаягжуулалтын ажлыг гүйцэтгэхээр Т.Мөнхбаяр ахлагчтай иргэдийн булэг стандартад нийцсэн хаягжуулалтыг хийж байршуулсан.</p>
1.2.12	Гудамжны хаяг, тохиижилтийг сайжруулна		

1.3 Хүнс хөдөө аж ахуй, хөдөлмөр эрхлэлт

Зорилт: Байгаль цаг уурын нөхцөлд зохицсон бэлчээрийн болон эрчимжсэн мал аж ахуйг хөгжүүлэх, бэлчээр ашиглалтыг сайжруулах, тэмс, хүнсний ногооны дотоодын хэрэгцээг хангах нөхцөлийг бурдүүлнэ	<p>1.3.1 Фермерийн аж ахуйг дэмжиж, мах, сүүний чиглэлийн малыг өсгөхөд дэмжлэг үзүүлнэ.</p>	<p>Эрчимжсэн аж ахуйн чиглэлээр 6 иргэнд 31 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлийн дэмжлэг үзүүлж, 2018 оны жилийн эцсийн байдлаар 9 өрхийн 341 толгой Симменталь, Алатау, Хар тарлан үүлдрийн үхэр өстөн үржүүлж байна.</p> <p>2019 онд Сүм хөгжүүлэх сангаас 5 өрхөд 30.0 сая төгрөгийн зээл олгож, мөн фермерийн аж ахуйг хөгжүүлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэв. Аймгийн ЖДУДСангаас “Сүүн далай трейвл” ХХК-д фермерийн аж ахуй байгуулахад нь дэмжлэг үзүүлж 20.0 сая төгрөгийн төслийг дэмжиж зээл олгосон.</p>
	<p>1.3.2 Бэлчээрийн даац төлөв байдлын үнэлгээнд тулгуурлан отрын бус нутаг, нөөц бэлчээрийг нэмэгдүүлж, оновчтой ашиглах, усан хангамжийг сайжруулах, хашиж хамгаалах, нөхөн сэргээхэд малчид, иргэдийн санаачилгыг дэмжиж ажиллана.</p>	<p>2018-2019 оны өвөл, хаврын бэлчээрийн даацыг ус цаг уур орчны шинжилгээний газраас тодорхойлсон. 1-р багийн бэлчээрийн нөөц хүрэлцээтэй, 2,4 дугээр багуудын бэлчээрийн даац 1-3 дахин хэтэрсэн, 3,5 дугаар багуудын бэлчээрийн даац олон дахин хэтэрсэн зураглалтай гарсан. Цагаан азаргын Тонгоргын даваа, Тамч голын 2202 га талбайг отрын бусээр хяналтандaa авч, цаг хундэрсэн үед отроор мал оруулахаар төлөвлөж байна. Оторын бус нутгийн малчдын хоорондын маргаантай асуудлыг шийдвэрлэх ажлын хэсэг харьяалагдах сумын удирдлагууд болон малчидтай 3 удаагийн</p>

	<p>биөчилсэн уулзалт хийж мэргааныг шийдвэрлэж, жил бурийн 6 дугаар сарын 1-ээс 9 дүгээр сарын 18 нь хугацаанд 4-р баг бүрэн, 3,5 дугаар багууд бүрэн, 1,2 дугаар багууд хэсэгчилсэн байдлаар өвөлжөө, хаваржааны бэлчээрийг чөлөөлж, 1 дүгээр багийн Уураат, 4 дүгээр багийн Бөхөн шар, Урд агуйт, Хойд агуйт, 2 дугаар багийн Байшинт, Хонгор, Шийрт, Жаргалант, 5 дугаар багийн Өвт гэх газруудын хадлангийн талбайг сэргээх зорилгоор малаас чөлөөлж, 17 га хадлангийн талбай хашиж хамгаалан Бэлчээрийн “Ногоон алт“ төсөлтэй хамтран малчдын бүлгүүдийг нэгтгэж сумын бэлчээр ашиглалтын 8 хэсэг байгуулж, 2-р багийн иргэдтэй бэлчээр ашиглалтын загвар гэрээ байгуулан доройтсон бэлчээрийг сэлгэн өнгөөж, хашиж хамгаалах, хадлангийн талбайн ашиглалтыг сайжруулах ажлыг зохион байгуулан 2018 онд 3,5 дугаар багуудын иргэдийн санаачлагыг дэмжиж загвар гэрээ байгуулан ажиллаж байна.ХАА зориулалттай 23 инженерийн хийцтэй худаг ашиглагдаж, бэлчээрийн усны хангамжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор Горхин Дэнж, Улиастай дэнж, Зөрүүлэг гэх газруудад хайгуул хийпээж, 5 худаг шинээр ашиглалтанд оруулан /52.400.000/ сая төгрөгийн зарцуулсан.</p>
--	---

			2020 онд аймгийн ХХААГазарт 2 худаг шинээр гаргуулахаар санал хургуулээд байна.
1.3.3	Сумын мал ахуйн талаар баримтлах бодлого боловсруулна		<p>Төрөөс хүнс, хөдөө аж ахуйн талаар баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэх 2016-2020 оны ажлын төлөвлөгөөний жил бүрийн биелэлт болон аймгийн мал эмнэлтийн үйлчилгээний чанар сайжруулах хөтөлбөрийн биелэлтийг аймгийн ХХААГазарт тайлagnаж, сумын ИТХТ-ийн 2017 оны 11 сарын 06 нь өдрийн 56 дугаар тоогоолоор “Залуу малчдыг дэмжих журам”, мөн өдрийн 57 дугаар тоогоолоор “Өндөр ашиг шимтэй мал аж ахуй эрхлэж буй малчдыг урамшуулах журам” баттуулан хэргэжилтийг тооцож 2017 онд баг бүрээс 5 малчин запуут “Шилдэг залуу малчин”-аар шалгаруулан холбогдох газарт уламжилж шагналыг гардуулсан.</p> <p>Энэ журмын дагуу жил бүр залуу малчдыг төсөл хөтөлбөрт хамруулах, малжуулах төсөлд хамруулах, урамшуулах ажлууд хэвийн явагдаж хэвшиж байна.</p>
1.3.4	Залуу малчдыг бэлтгэж, ашиг шим сайтай малтай малчдыг урамшуулах тогтолцоог бий болгох, мал аж ахуйн үйлдвэрлэлд хөнгөвчлөхөд чилгээсэн бага оврын техник, технологи нэвтрүүлнэ		<p>2017 онд 4 -р Багийн иргэн Г.Цогтбаатар 28 сая төгрөгийн өртөг бүхий хадлан бэлтгэх тоног төхөөрөмж болох хаман боогч, прессблэгч, хадуурыг худалдан авч ашиглалтанд оруулан Архангай аж ахуйтай гэрээгээр ажиллаж 10 гаруй тонн ногоон салом пресслэн</p>

	<p>Бэлтгэсэн. Мөн 1 -р багийн иргэн Д.Лхамсүрэн, 2-р багийн иргэн Д.Очирхүү нар тариалан эрхлэх сангасаас хөнгөлөлттэй зээлээр олгож байгаа бага оврын трактор зээлээр авч зээлийн төлбөрийг бүрэн барагдуулсан. Уламжлалт мал аж ахуйтай холбоотой 2 түмэн сарлагын баяр, 1 түмэн адууны баяр арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулж, залуу малчдыг уралдаан тэмцээнд идэвхитэй оропцуулан урамшуулж, удам дамжсан заплуу малчдыг бэлтгэн, ашиг шим сайтай малтай малчдыг урамшуулах тогтолцоог бий болгох зорилгоор хуурай сүүний үйлдвэр болон витофит компани салбар сүүний үйлдвэрүүдийг ашиглалтанд оруулж байна.</p> <p>2019 онд сумын хэмжээнд 5 түмэн ухрийн баярыг ёслол төгөлдөр тэмдэглэж, ашиг шим сайтай малтай малчдыг урамшуулж, ахмад малчин Ч.Рагчаа, Л.Даваадаш, Т.Эрдэнэбат нарт МАА-Н Академиас профессор цол олгож, Цэрэндорж, Хүрэлбаатар, Сандалгаатар, Дэлгэр нарын хүмүүс МАА-Н Академийн “Хүндэт гишүүн” зэрэг шагналаар шагнав. Мөni 4-р багийн иргэн M.Чадраабап ахлагчтай малчдын бүлэгт Францын Лперь мужийн хөрөнгө оруулалтаар хадлангийн иж бүрэн хэрэгсэлтэй трактор зэргийг олгов.</p>
--	--

1.3.5	<p>Хүнсний ногооны төрөлжсөн зоорь, хуплэмжийн аж ахуйг хөгжүүлэх, хүнсний ногоог боловсруулах, даршлах, савлах үйлдвэрийг дэмжих оруулж ирнэ</p>	<p>Сумын ЗДТГазрын харьяа хуучин зоорийг засварлуулахаар ажил эхэлж, техникийн шаардлагатай ажил хулээгдэж байна Дэлхийн зөн ОУБ-ын төслийн хурээнд 4х8 м-ийн 5 хулэмжийг иргэдийн булд өгсөн. Мөн нарийн ногооны үрийг нь Үнэгүй өгч огуцын помидор тарьж, өрхийн хэрэгцээнд даршилан хэрэглэж байна. Иргэдийн зугээс хүнсний ногоо даршлах, савлах жижиг дунд үйлдвэрийн чиглэлээр дэмжуулэх төсөл одоогийн байдлаар орж ирээгүй байна.</p> <p>2019 онд СХСангаас В.Буянтогоход 5,0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлж 16 тн Хүнсний ногоо зоорлын зоорийг барилсан. УИХ-ын гишүүн Я.Содбаатарт хулэмжийн аж ахуй хөгжүүлэх талаар албан бичиг хургуулсний үр дунд 2020 онд суманд газар тариалан эрхэлдэг, эрхлэх хүсэлтэй 10 өрхөд олгохоор шийдвэрлэсэн.</p>	<p>Зөрүүлэг багт 50 өрх, Улаанам багт 60 эрхийн хаашаны газрын хэмжилтийг хийсэн. Бага сургууль шинээр баригдсан, Хүүхдийн гэр цэцэрлэгтэй. Бяслаг, сүүний үйлдвэр баригдаж малчид сүүзээ борлуулж, ажлын байр бий болсон.</p> <p>Зөрүүлэг багийн айл өрхүүд нь аялагч, жуулчдын зам дагуу учир эко гар ажилтуулах, бусад үйлчилгээний</p>
1.3.6	<p>Улаанам, Зөрүүлэг багт суурьшлыг бий болгосноор иргэдийн хувираа хөдөлмөр эрхлэх, жижиг дунд үйлдвэр байгуулах зэргээр ажил орлоготой иргэн бий болгох ажлыг дэмжинэ.</p>		<p>Зөрүүлэг багт 50 өрх, Улаанам багт 60 эрхийн хаашаны газрын хэмжилтийг хийсэн. Бага сургууль шинээр баригдсан, Хүүхдийн гэр цэцэрлэгтэй. Бяслаг, сүүний үйлдвэр баригдаж малчид сүүзээ борлуулж, ажлын байр бий болсон.</p> <p>Зөрүүлэг багийн айл өрхүүд нь аялагч, жуулчдын зам дагуу учир эко гар ажилтуулах, бусад үйлчилгээний</p>

			Цэгүүдийг ажиллуулах боломжууд	нээлттэй байгаа.
1.3.7	Малын гоц болон халдварт өвчнийг бууруулах, малын эрүүл мэнд, эрүүл хүнстэй байх бодлогыг барьж, мал эмнэлгийн ариутгал, халдвартгийн жулэлтийн ДУК машинтай болно	Малын гоц болон халдварт өвчинеэр тайвань байдлыг хадгалан ажиллаж байна. Аймгийн ИТХТ-ийн 70 дугаар тоогдооор “МЭ-ийн үйлчилгээний 100% чанар сайжруулах хөтөлбөр батлагдан малын тарилга, туулга дархлаажуулалт хийхэд зориулсан зөөврийн хашаагаар хангах зорилтын хүрээнд манай сум 11,836,133 сая төгрөгийн ёртөг бүхий зөөврийн мал угаалгын ваннтай болсон.	Сумын Засаг Даргын үндсэн чиглэл, сум хөгжлийн 20 жилийн төлөвлөгөөнд мал эмнэлгийн зориулалттай “Дук” машинтай болох зорилт тавьж 20 сая төгрөгийн ёртөг бүхий Дук машинтай болсон.	100% чанар сайжруулах хөтөлбөр батлагдан малын тарилга, туулга дархлаажуулалт хийхэд зориулсан зөөврийн хашаагаар хангах зорилтын хүрээнд манай сум 11,836,133 сая төгрөгийн ёртөг бүхий зөөврийн мал угаалгын ваннтай болсон.
1.3.8	Гэрийн мод, тавилга хийх үйлдвэрийг дэмжинэ	Гэрийн мод, тавилга хийх иргэдийг дэмжин 2017-2018 онд Б.Аюушжав, Г.Энхцэцэг, О.Чинзориг наарт СХСангаас 14 сая төгрөг, хөгжлийн бэрхшээлтэй 1 иргэнд ХЭДСангаас 5 сая төгрөгийн санхүүжилт нийт 19 сая төгрөгийн зээл олгосон.	2019 онд гэрийн мод, тавилга хийх иргэдийг дэмжиж 1 иргэнд ХЭДСангаас 3.0 сая төгрөг, СХСангаас 7 иргэнд 31.0 сая төгрөгийн зээл олгож ажилласны үр дунд гадагшaa 3452 ком гэрийн мод зах зээлд борлуулсан байна.	100% чанар сайжруулах хөтөлбөр батлагдан малын тарилга, туулга дархлаажуулалт хийхэд зориулсан зөөврийн хашаагаар хангах зорилтын хүрээнд манай сум 11,836,133 сая төгрөгийн ёртөг бүхий зөөврийн мал угаалгын ваннтай болсон.

1.4 Байгаль орчин ,аялал жуулчлал

Зорилт 1. Цаг агаарын аюулт үзэгдэл, байгалийн гамшгийн эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх, гол ус, булаг шандны эхийг хамгаалах, аялал жуулчлалыг тэрүүлэх салбар болгон хөгжүүлж, иргэдийн амьжиргааны тувшинг нэмэгдүүлнэ.	14.1	Сумын газар нутгийн зарим хэсгийг Улсын тусгай хамгаалалттай газраас чөлөөлүүлж, сумын төвийн тэг гортигийг тэлж, иргэдийн газар ёмчлэх боломжийг нэмэгдүүлнэ.	Сумын газар нутгийн зарим хэсгийг Улсын тусгай хамгаалалттай газраас чөлөөлүүлжээр холбогдох баримт бичгийг бурдуулэн УИХуралд хэлэпцүүлэхээр уламжлан ажиллаж 2019 оны 10-р сард Засгийн газрын хуралдаанаар ороод дэмжигдэж чөлөөлөгдөхөөр боллов.
	1.4.2	Сумын халуун раашааныг тушиглэн жуулчлалд зориулсан эмнэлэг, амрагт, ардын уламжлалт эмчилгээ, үйлчилгээний газруудыг бодлогоор дэмжиж, жуулчдын тоог нэмэгдүүлэх бодлого барина.	Төсөл, хөтөл бөр Хувийн хөрөнө оруу лалт Могойтын халуун раашааныг тушиглэн 2 амрагт үйлчилгээни й газартай болно

		<p>Аялал жуулчлалын 13 бааз, 66 иргэний эко гэр, морь хөтлөгч 10 иргэн наргтай гэрээ байгуулан гадаадын 450, дотоодын 2500 гаруй жуулчид нийт 2950 жуулчин аялан ёнгөрсөн байна.</p> <p>“Омбо” ХХК Мотойтын халуун раашааныг уламжлалт эмчилгээний зориулалтаар ашиглахаар өндөр хүчдэлийн шугам татах ажил бүрэн хийгдэж, замыг хэсэгчлэн засварлуулж, орон нутгийн зүгээс дэмжин үйл ажиллагаагаа ургэлжлүүлэх зөвшөөрлийг сунгуулах тухай хүсэлт, албан бичгийг холбогдох газруудад уламжилж ажилласан.</p>	<p>Сумын нутаг “Урд Агуйт” -д 75 га-д, “Бага мухар хуст” -д 35 га-д талбайд, нийт 110 га талбайд ойжуулалтын ажлыг гүйцэтгэх ойн мэргэжлийн байгууллагын эрхтэй “Их дэлгөөн хангай” ХХК, “Сүүн далай тревээл” ХХК-нүүдтэй гэрээ байгуулсан. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны ажлын хэсгээс ажлын явцтай газар дээр нь танилцан нийт ургалтын хувь 75 хувьтай байна гэсэн үнэлгээг өгсөн.</p> <p>Төв суурин газрын ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор бүх нийтээр “Мод тарих үндэсний өдөр”-үүдийг хавар, намартаа зохион байгуулж, сумын хэмжээнд нийт 10 ААН, албан байгууллага, 389 иргэн оролцож, 4.5</p>
1.4.3		<p>Ойжуулалт, мод уржүүлгийн мэргэжлийн байгууллагыг дэмжиж, төв суурин газрын ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлж, мод орлох бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг дэмжинэ.</p>	

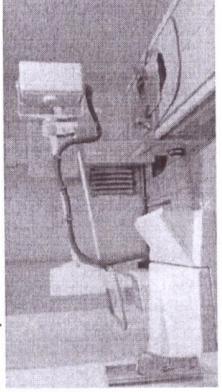
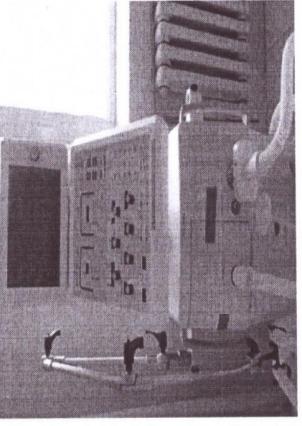
		<p>га талбайд 4715 ш тод бут, сөөг тарьсан. Цэцгийн мандалыг байгууллага бүр нийт 1300 м² талбайд тарьсан. Мод тарих үйл ажиллагаанд нийт 4338500 төгрөгийг зарцуулсан байна.</p> <p>Ойт нөхөн сэргээх, ойжуулах ажлын хүрээнд сумын хэмжээнд ойн 15 нөхөрлөлүд, 7 ААН өөрсдийн хөрөнгөөр ойжуулаалтыг нийт 18 га талбайд 44500 ширхэг шинэсний тарьцаар хувийн хөрөнгө оруулалттаар ойжуулалтын ажлыг хийсэн.</p> <p>Төв суурин газрын ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор бух нийтээр “Мод тарих үндэсний” өдрийндийг 5 сард зохион байгуулж, сумын төвийн Цэцэрлэгт хүрээлэнд ЗДТГазрын албан хаагчид, 4 аж ахуйн нэгж, 14 нөхөрлөл, иргэд 700 ш шар хуайс, 70 ш бургас, 54 ш гоёлын мод буюу долоогоно, монос, гүйлс, тэхийн шээгийн бут тарьсан. Албан байгууллага, аж ахуйн нэгжүүд гаднах орчиндоо 5591 ш мод бут тарьж, цэцгийн мандалтай болсон. Мод тарих үйл ажиллагаанд 1393800 төгрөгийн хөрөнгийг зарцуулсан.</p> <p>“ӨВТ хайрхан” ХХК мод орлож бүтээгдэхүүн Үйлдвэрлэгийн төслийг дэмжиж, БОДЖЯМАНД хургуулсэн. Мөн иргэн Д.Болд-Эрдэнийн хаядгал уртэс ашиглан шахмал тупш болон барилгын материал хийх төслийг</p>
--	--	---

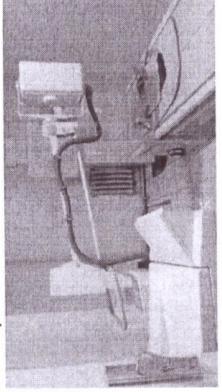
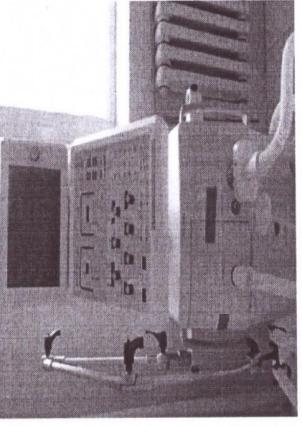
				Дэмжих аймгийн ХХААГазрын ждүүлийг хөгжүүлэх санд хургуулсан.
1.4.4	Усны нөөц нэмэгдүүлэх, булаг, шандны эх хамгаалах, нөхөн сэргээх ажлыг эрчимжүүлэх төслийг дэмжинэ.			Булаг шанд хашиж хамгаалах, сэргээн засварлах ажлыг шинээр 1-р багийн Уралтын Хонгилтын булгийг хашиж хашаалсан. 2-р багийн Бүрэгтийн булаг, 1-р багийн Бургаастын булгийн хашааг сэргээн засварласан. 2017 онд ЕБСургуульд 1 худаг, 2018 онд Улаан ам багийн Бага сургуульд 1 худаг, 2019 онд 2 дугаар хорооны ард ОНХСангийн 16.0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр 1 худгийг шинээр гаргасан. Аймгийн ХХААГазарт 2 худаг шинээр гаргах хүсэлт, саналыг хургуулж 2020 онд гаргахаар шийдвэрлэсэн.
1.4.5	Уул уурхайн улмаас эвдэрсэн талбайн нөхөн сэргээлтийг 90 хувьд хургэнэ.			Баруун сөдтийн Шар хаданд сумын ИТХ-ын төлөөлөгч Д.Бямбасурэн хариуцан 2,5 га талбайг нөхөн сэргээсэн болно. 2019 онд Баруун сөдтийн Шар хад болон Хонгилд уурхайн ямар нэгэн үйл ажиллагаа явуулаагүй. Цаашид эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх талаар БОАЖЯ-наас гаргасан 151 дүгээр журмын дагуу үйл ажиллагаа явуулах сонирхолтой нөхөрлөл, булгийг дэмжих ажиллана.
1.4.6	Сумын хогны менежментийг сайжруулж, хог хаягдал дахин боловсруулах цех байгуулах			Хог хаягдлын менежментийг сайжруулахаар орон нутгийн хөгжлийн сангаас 5,0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр хаягдал пресслэгч машин авсан. Төслөөр 1-р багийн %

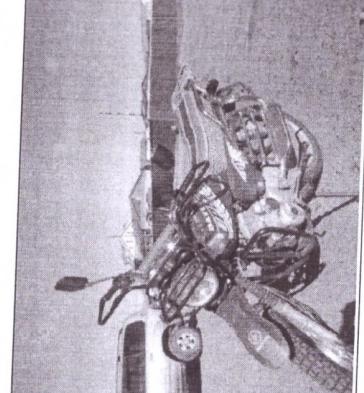
			2020 онд аймгийн ХХААГазарт 2 худаг шинаар харгуулахаар санал
1.3.3	Сумын мал ахуйн талаар баримтлах бодлого боловсруулна	Төрөөс хүнс, хөдөө аж ахуйн талаар баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэх 2016-2020 оны ажлын төлөвлөгөөний жил бүрийн биелэлт болон аймгийн мал эмнэлтийн үйлчилгээний чанар сайжруулах хөтөлбөрийн биелэлтийг аймгийн ХХААГазарт тайлagnаж, сумын ИТХТ-ийн 2017 оны 11 сарын 06 нь өдрийн 56 дугаар тоогоолоор “Залуу малчдыг дэмжих журам”, мөн өдрийн 57 дугаар тоогоолоор “Өндөр ашиг шимтэй мал аж ахуй эрхлэж буй малчдыг урамшуулах журам” баттуулан хэргэжилтийг тооцож 2017 онд баг бүрээс 5 малчин запууг “Шилдэг залуу малчин”-аар шалгаруулан холбогдох газарт уламжилж шагналыг гардуулсан. Энэ журмын дагуу жил бүр залуу малчдыг төсөл хөтөлбөрт хамруулах, малжуулах төсөлд хамруулах, урамшуулах ажлууд хэвийн явагдаж хэвшиж байна.	100 %
1.3.4	Залуу малчдыг бэлтгэж, ашиг шим сайтай малтай малчдыг урамшуулах тогтолцоог бий болгох, мал аж ахуйн үйлдвэрлэлд хөнгөвчлөхөд чилгээсэн бага оврын техник, технологи нэвтрүүлнэ	2017 онд 4 -р Багийн иргэн Г.Цогтбаатар 28 сая төгрөгийн өртөг бүхий хадлан бэлтгэх тоног техөөрөмж болох хаман боогч, прессблэгч, хадуурыг худалдан авч ашиглалтанд оруулан Архангай аймгийн Төвшрүүлэх сумын сангийн аж ахуйтай гэрээгээр ажиллаж 10 гаруй тонн ногоон салом прессслэн	100 %

1.3.5	<p>Хүнсний ногооны төрөлжсөн зоорь, хуплэмжийн аж ахуйг хөгжүүлэх, хүнсний ногоог боловсруулах, даршлах, савлах үйлдвэрийг дэмжих оруулж ирнэ</p>	<p>Сумын ЗДТГазрын харьяа хуучин зоорийг засварлуулахаар ажил эхэлж, техникийн шаардлагатай ажил хулээгдэж байна Дэлхийн зөн ОУБ-ын төслийн хурээнд 4х8 м-ийн 5 хулэмжийг иргэдийн булд өгсөн. Мөн нарийн ногооны үрийг нь Үнэгүй өгч огуцын помидор тарьж, өрхийн хэрэгцээнд даршилан хэрэглэж байна. Иргэдийн зугээс хүнсний ногоо даршлах, савлах жижиг дунд үйлдвэрийн чиглэлээр дэмжуулэх төсөл одоогийн байдлаар орж ирээгүй байна.</p> <p>2019 онд СХСангаас В.Буянтогоход 5,0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлж 16 тн Хүнсний ногоо зоорлын зоорийг барилсан. УИХ-ын гишүүн Я.Содбаатарт хулэмжийн аж ахуй хөгжүүлэх талаар албан бичиг хургуулсний үр дунд 2020 онд суманд газар тариалан эрхэлдэг, эрхлэх хүсэлтэй 10 өрхөд олгохоор шийдвэрлэсэн.</p>	<p>Зөрүүлэг багт 50 өрх, Улаанам багт 60 эрхийн хаашаны газрын хэмжилтийг хийсэн. Бага сургууль шинээр баригдсан, Хүүхдийн гэр цэцэрлэгтэй. Бяслаг, сүүний үйлдвэр баригдаж малчид сүүзээ борлуулж, ажлын байр бий болсон.</p> <p>Зөрүүлэг багийн айл өрхүүд нь аялагч, жуулчдын зам дагуу учир эко гар ажилтуулах, бусад үйлчилгээний</p>
1.3.6	<p>Улаанам, Зөрүүлэг багт суурьшлыг бий болгосноор иргэдийн хувираа хөдөлмөр эрхлэх, жижиг дунд үйлдвэр байгуулах зэргээр ажил орлоготой иргэн бий болгох ажлыг дэмжинэ.</p>		<p>Зөрүүлэг багт 50 өрх, Улаанам багт 60 эрхийн хаашаны газрын хэмжилтийг хийсэн. Бага сургууль шинээр баригдсан, Хүүхдийн гэр цэцэрлэгтэй. Бяслаг, сүүний үйлдвэр баригдаж малчид сүүзээ борлуулж, ажлын байр бий болсон.</p> <p>Зөрүүлэг багийн айл өрхүүд нь аялагч, жуулчдын зам дагуу учир эко гар ажилтуулах, бусад үйлчилгээний</p>

			ТӨҮГазрыг 2019 оны санхүүжилтийн асуудлыг шийдвэрлэж, ЗДТГ-ын өмч байсан ковш, самосвал машин, хог пресслэгч машиныг эзэмшиглэхээр өгч цаашид ТӨҮГазар хотны менежментийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж ажиллахаар болсон боловч ТӨҮГазрын бичиг баримт дутуугаас үйл ажиллагаа нь эхэлж амжаагүй.
2.1.1	Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг эрүүл мэндийн байгууллагын тэргүүлэх чиглэл болгон хөгжүүлж, иргэдийг жил бүр урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамруулж, эрүүл мэндийн боловсрол олгох үйл ажиллагааг эрчимжүүлнэ	Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг тэргүүлэх чиглэл болгон хөгжүүлж, иргэдийг жил бүр урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамруулж эрүүл мэндийн боловсрол олгох үйл ажиллагааг Дэмжинэ.	<p>Зорилт 1. Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг эрүүл мэндийн байгууллагын тэргүүлэх чиглэл болгон хөгжүүлж, иргэдийг жил бүр урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамруулж, эрүүл мэндийн боловсрол олгох үйл ажиллагааг эрчимжүүлнэ</p> <p>2017 онд нийт 7518 хүн амаас 4589 буюу 61% урьдчилан сэргийлэх үзлэг хамруулсан.</p> <p>Сумын 7518 хүн амаас давхардсан тоогоор 11041 хүнийг урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулан 2 жилийн дунджаар 73 хувьтай байна. ЕБС, СӨББ-ын сурган хүмүүжүүлэгч хүүхдийг 100%, төрийн албан хаагч-100% хамруулсан. ЭМТ-ийн зохион байгуулсан урьдчилан сэргийлэх үзлэг давхардсан тоогоор 12349 хүн хамрагдсан..</p> <p>Сүүлийн 3 жилийн судалгаагаар түргэн тусламжийн дуудлага, өвчлөл буурсан тоон үзүүлэлт гарсан нь урьдчилан сэргийлэх үзлэтийн хувь болон чанар нэмэгдсэн үр дүн гарч байна.</p> <p>2017 оноос застийн газраас хэрэгжүүлж эхэлсэн “Элэг бүтэн</p>

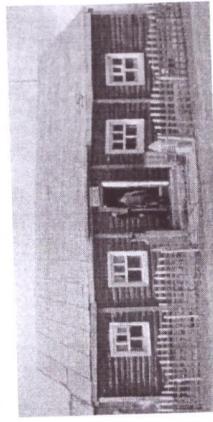
эмчилгээ, лаборатори, Мэс заслын багаж тоног төхөөрөмжөөр хангана.	<p>дифибриллятор, нярайн жин, дүслүн шахуурга, шарлалт үзэх аппараттай болсон.</p> <p>Мөн Солонгос улсын РОТАРИ клубтэй 3 жилийн хугацаанд хамтран ажиллах гэрээ байгуулж, энэ онд 35.0 сая төгрөгийн өртөг бүхий рентген аппарат авч өгөв.</p> <p>Рентген аппарат</p>	<p>100 %</p> <p>Засаг даргын нөөц хөрөнгөөр коагуляцын аппарат авсан.</p> <p>Амьсгалын аппарат</p>

эмчилгээ, лаборатори, Мэс заслын багаж тоног төхөөрөмжөөр хангана.	<p>дифибриллятор, нярайн жин, дүслүн шахуурга, шарлалт үзэх аппараттай болсон.</p> <p>Мөн Солонгос улсын РОТАРИ клубтэй 3 жилийн хугацаанд хамтран ажиллах гэрээ байгуулж, энэ онд 35.0 сая төгрөгийн өртөг бүхий рентген аппарат авч өгөв.</p> <p>Рентген аппарат</p>	<p>100 %</p> <p>Засаг даргын нөөц хөрөнгөөр коагуляцын аппарат авсан.</p> <p>Амьсгалын аппарат</p>

		Явуулын Мобалыгийн багаж Техөөрөмжтэй болсон. 2019 онд микроскоп авч хүлээгэн ёгсөн.	
2.1.3	Эрүүл мэндийн төвийн барилгад их засвар, авто машины парк шинэчлэл хиннэ.	2017 онд ЭМТөв тургэн тусгамжийн УАЗ хантер маркийн шинэ автомашинтай болсон. 10,0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр хэсэгчилэн засвар хийсэн.	 100%
2.1.4	Хөдөөгийн унаатай шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.	2018 онд Улсын төсвийн хөрөнгөөр фургон маркын авто машинтай болсон. 2020 онд их засвар хийдвэрлэсэн.	 100%

сандал, сагс, волейбол талбайг шинэчлэн засварласан. 2018 оны 09 дүгээр сарын 01-ны өдрөөс 29 сургачтай хичээллэж байна. Дотуур байранд 16 хүүхэд сурч хумуужиж байна.

Мөн гэр цэцэрлэгт 15 хүүхэд сурч хумуужиж байна.

Хүүчин сургуулийн барилга

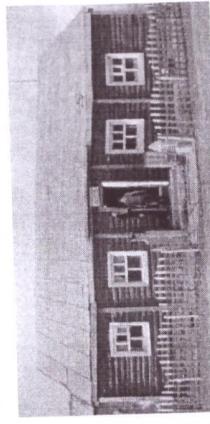
Шинэ сургуулийн барилга

2017.05.01-ээс 16-ны өдрүүдэд УБ хотын “ХАС ХАРШ” ХХК тендерт шалгарч орон нутгийн хөгжлийн сангаас 24.000.000 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй Цэцэрлэгийн дээврийн засварын ажлыг хийж 100 %

2.2.2 1 Дүгээр Цэцэрлэгийн дээвэр засвар, Цэвэр усны шугам сүлжээг шинээр барих.

сандал, сагс, волейбол талбайг шинэчлэн засварласан. 2018 оны 09 дүгээр сарын 01-ны өдрөөс 29 сургачтай хичээллэж байна. Дотуур байранд 16 хүүхэд сурч хумуужиж байна.

Мөн гэр цэцэрлэгт 15 хүүхэд сурч хумуужиж байна.

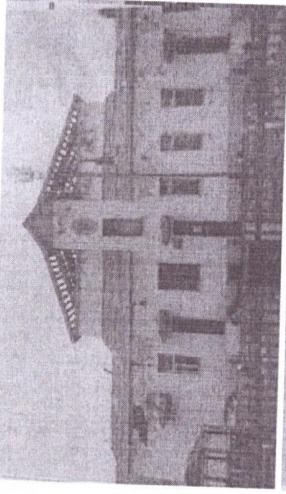
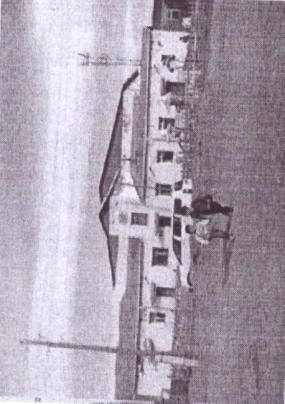

Хүүчин сургуулийн барилга

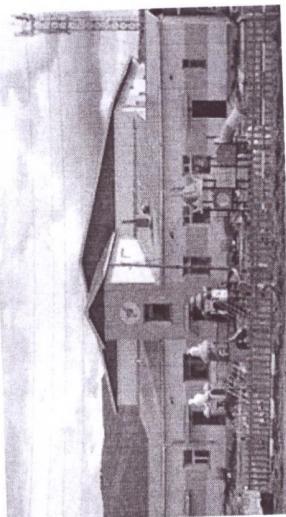

Шинэ сургуулийн барилга

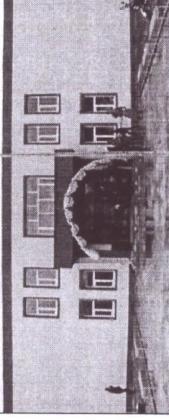
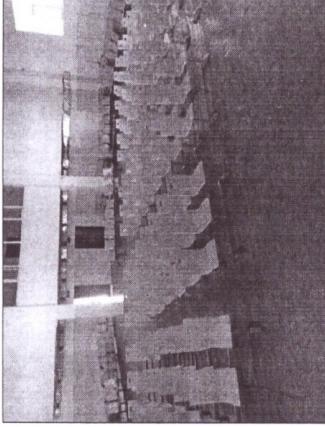
2017.05.01-ээс 16-ны өдрүүдэд УБ хотын “ХАС ХАРШ” ХХК тендерт шалгарч орон нутгийн хөгжлийн сангаас 24.000.000 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй Цэцэрлэгийн дээврийн засварын ажлыг хийж 100 %

гүйцэтгэв.			<p>1 болон 2 дугаар Цэцэрлэгийн цэвэр усны системтэй холбох ажлыг орон нутгийн төсвийн 1.8 сая төгрөгийн санхүүжилттээр шийдвэрлэв.</p>
3Д-ын нөөц 2500.0			<p>Хуучин Цэцэрлэгийн бохирын цооногийгӨвөрхангай аймгийн Онги ус сувагтай хамтран ажиллаж, төсвийн байгууллагуудын бохир усыг 100 %</p>

жилтээ р	100 хүүхдийн	дотуур байрны монтаж засварт Засаг даргын нөөцийн с	500000 төгрөг зарцуулсан	Сумын засаг даргын нөөцийн с

	<p>соруулан зайдулсан үүний үр дүнд одоогийн бодхирын цооногийн асуудал гаралтай.</p> <p>2017 оны 07-08 сард УБ хотын М.Бат-Оргил захиралттай “Литоконтракшин” ХХК 8.0 сая төгрөг, Засаг даргын нөөцийн 2.500.000 төгрөгөөр хуучин цэцэрпэгийн гаднах өнгө үзэмжийг сайжруулан засварласан.</p> 	<p>2019 онд Цэцэрлэгийн их засвар хийх байсан боловч 9,9 сая төгрөгийн санхүүжилтээр цахилгаан монтажийг бүрэн засварлаж, шалт нь эвдэрсэн 2 булагийн шалтыг засварлаж, 2020 онд урсгал засвар хийгдэхээр санхүүжилтийг шийдвэрлэв.</p>		100 %
2.2.4	Хуучин сургуулийн өргөтгөлийн цахилгааны монтажыг хийх.	Улсын төсвийн Багш, сурагчдын Н сурч хөгжих орчин сайжирна.	320 хүүхдийн хичээлийн байр, спорт монтажны цахилгаан засварыг 29,716,7 сая төгрөгийн санхүүжилтээр “Итгэлт өргөө” ХХК-аар гүйцэтгүүлж шинэчлэн засварлав.	100 %

1.2.11	Хил заагийг хамгаалж ажиллана	<p>Сумын 5 баг хорооны хилийн заагийг баталгаажуулах зааврыг боловсруулан аргачалын дагуу хилийн залг талбайн хэмжээг координатын цэгээр хэмжих тогтоон сумын ИТХ-аар хэлэлцүүлэн аймгийн ИТХуралд уламжлахаар бэлтгэсэн.</p> <p>1976 онд АДИХ-аар батлагдсан орон нутгийн хилийн заагийг тогтоосны дагуу магчдын дунд гараад байгаа бэлчээрийн маргааныг 2017 онд Уянга сумын удирдлагууд Магчидтай Цагаан азарга хэсгийг, 2018 онд Архангайн Цэнхэр болон Баянхонгор аймгийн Эрдэнэцогт сумын удирдлага болон Магчидтай уулзаж бэлчээрийн маргааныг шийдвэрлэж, сүм хорондын хил заагийг ойлгуулж ажилласан болно.</p>	<p>Засгийн газрын 2013 оны 280 дугаар тогтоолоор батлагдсан “гудамж, зам талбай, уг хөдлөх хөрөнгийг хаягжуулах журам”, ГХБХБГ-ын 2018 оны 379 дугээр албан бичгээр хаягийг стандартын дагуу боловсруулсан зураг ирсний дагуу Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 18.0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр сумын төвийн гудамжны хаягжуулалтын ажлыг гүйцэтгэхээр Т.Мөнхбаяр ахлагчтай иргэдийн булэг стандартад нийцсэн хаягжуулалтыг хийж байршуулсан.</p>
1.2.12	Гудамжны хаяг, тохиижилтийг сайжруулна		<p>1.3 Хүнс хөдөө аж ахуй, хөдөлмөр эрхлэлт</p>

2.2.9	Соёлын төвийн барилга шинээр барина.	Соёлын төвийн барилга ашиглалта нд орсон байна	Сумын ОНТес өв сая Улсын төсөв 500.0 сая	Соёлын төв шинээр ашиглалтанд орж, Үйл ажиллагаа нь жигдээрсан.	100 %
					
					
2.2.10	Хүүхэд запуучуудын чөлөөт цагийг өнгөрөөх спорт заал, тоглоомын талбайг шинээр барина.			2019 онд ОНХСангийн 37.0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр Хүүхэд запуучуудын чөлөөт цагийг өнгөрөөх Цэцэрлэгт хүрээлэн болон сагс, волейболын тоглоомын талбайг шинээр байгуулж, 2020 оны улсын төсөвт спорт цогцолбор барих санхүүжилт суулгасан болно.	100 %
2.2.11	Орон нутаг судлах танхимын Үйл ажиллагааг өргөжүүлэн орон			2018 оны 09 дугээр сард Соёлын төвийн шинэ барилга ашиглалтанд орсноор 69.6 мкв орон нутаг судлах	

	нүтгийнсоёлын төвийг түшиглэн сурталчиллах төв болгоно	танхимын өрөөтэй болсон. ОНСТ-ыг музейн стандарт шаардлагад нийцсэн, сум орон нутгийн онцлогийг харуулсан танхим болгон тохижуулах талаар холбогдох газруудад хандсан боловч төсөв мөнөхараахан шийдвэрлэгдээгүй байна. 2019 онд ОНСТ-д 2-3 узмэрээр баяжилт хийхээр төлөвлөн, “Арвай илч” ХХК-д тохижилтод хандив өргөх талаар хүсэлт хургуулсэн. “Хангайн хүчтэнүүд дуулж байна” толголтыг Бөхийн холбоо зохион байгуулж 1.9 сая төгрөгийн орлогоо хандивласан.	70 %
2.2.12	Сумын супл дуунд клип хийлгээнэ.	Сумын супл дуу “Заяагаар учирсан нутаг”, “Ээлтэй сайхан нутаг” дууг Д.Очирбат, Эрдэнболд нар дуулж, дуунд клип хийлгэсэн.	100 %
Гурав. Засаглалын бодлогын хүрээнд			
Төрийн Үйлчилгээ			
Зорилт 1. Төрийн албан хаагчдын хариуцлагыг нэмэгдүүлж, мэргэжлийн мэдлэг, ур чадварын хувьд шаардлага хангахгүй, ёс зүйн алдаа гаргасан төрийн албан хаагчдад хариуцлага тооцож, төрийн үйлчилгээг иргэдээр үнэлүүлэх нөхцөлийг бурдуулна.			
3.1.1	Төрийн албан хаагчдын ажлын байранд тавигдах шаардлагын дагуу аттестатчилж, мэргэжил, ур чадвар, ёс зүйг үнэлж, хариуцлагыг өндөржүүлэх.	Төрийн албан хаагчдын байранд тавигдах шаардлагын дагуу аттестатчилал, мэргэжил, ур чадвар, ёс зүйг үнэлэх, Төрийн албан хаагчдын “Сахилгэ, хариуцлагын өндөржүүлэх ажил”-ын хүрээнд 2018 оны 9 дүгээр сард аймгийн Засаг даргаар батлуулсан удирдамжийн дагуу аймгийн Төрийн албаны салбар зөвлөл, ТзүХэлтэсээс хамтарсан	100 %

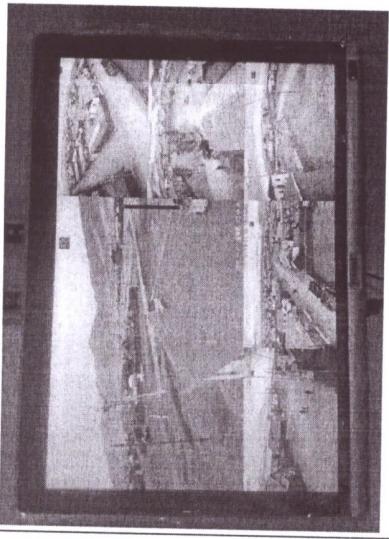
		шалгалт ирж, төрийн бүх албан хаагчдыг аттестатчилж, баримт бичийн болгосуулалтанд зөвлөөгөө өгч, хуулиар тестын шалгалт авсан. 11 сарын 21-нд Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газраас Төрийн жинхэнэ албан хаагчдад тогтоох тувшин аттестатчилалд 20 төрийн жинхэнэ албан хаагч хамрагдаж, түвшинг хэвийн гэж дүгнэсэн. Албан хаагч нэг бүртэй ярилцлага хийж, хариуцлагыг өндөржүүлэх үүрэг чиглэл өгч, үүрэг даалгаврыг хэрэгжүүлэн өдөр тутамд хяналт тавьж ажиллаж байна	Төрийн албан хаагчдын ажлын бүтээмж Үйлчилгээний чанар, Үр дүнг харгалзан төрийн Үйлчилгээний 100% ажилтан, албан хаагчдад улирлын урамшуулалт 202 албан хаагчдад, Үр чадварын нэмэгдлийг 42 албан хаагч, Төрийн захиргааны албан хаагчдад зэрэг дэвийн нэмэгдлийг 9 хүнд, Үр дүнгийн урамшиулалт нийт 6 хүнд нэг удаа, боловсрол, эрүүл мэнд, соёлын салбарт ажиллаж байгаа орон нутгийн нэмэгдлийг 139 албан хаагчдад тус тус олгон ажилласан.	Төрийн захирагааны байгууллагат шинээр барилга барихгүй гэсэн %
3.1.2	Төрийн албан хаагчдын цалин, нэмэгдлийг ажлын бүтээмж, иргэдэд үзүүлсэн Үйлчилгээний чанартай нь зарчим үялдуулж олгодог нэвтрүүлнэ.	Төрийн албан хаагчдын цалин, нэмэгдлийг ажлын бүтээмж, иргэдэд үзүүлсэн Үйлчилгээний чанартай нь зарчим үялдуулж олгодог нэвтрүүлнэ.	Төрийн захирагааны албан хаагчдад зэрэг дэвийн нэмэгдлийг 9 хүнд, Үр дүнгийн урамшиулалт нийт 6 хүнд нэг удаа, боловсрол, эрүүл мэнд, соёлын салбарт ажиллаж байгаа орон нутгийн нэмэгдлийг 139 албан хаагчдад тус тус олгон ажилласан.	Төрийн захирагааны байгууллагат шинээр барилга барихгүй гэсэн %
3.1.3	Сумын ЗДТГазрын барилгын зураг төслийг хийлгэж, шинээр барина.	Сумын ЗДТГазрын барилгын зураг төслийг хийлгэж, шинээр барина.	Засгийн газрын шийдвэр гарсны дагуу хупээгээж байгаад, 2019 онд ЗДТГ-ын барилгад их засвар хийхээр аймгийн эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх 2019	100%

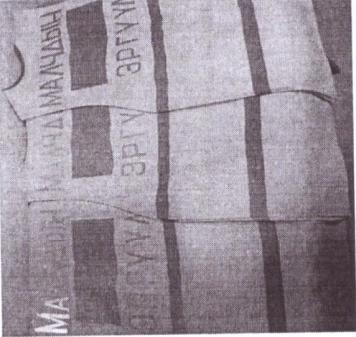
			оны үндсэн чиглэлд тусгасны дагуу 200.0 сая төгрөгийн улсын төсвийн санхүүжилтээр "Хальгих трейд" ХХК гүйцэтгэж байна.
3.1.4	1, 2, 4, 5 дугаар багийн байр шинээр барина.		<p>1 Дүгээр багийн хуучин сургуулийг 100% багийн захиргаа болгон 8.0 сай төгрөгөөр засварласан.</p> <p>2 дугаар багийн төвийн барилгын санхүүжилтийг 2020 оны орон нутгийн төсөвт суулгав.</p> <p>4 дүгээр багийн захирагааны байрыг 8.0 сая төгрөгөөр засварлаж, мөн хажууд нь давхар ажиллаж болох барилгыг шинээр барив.</p> <p>5 дугаар багийн байр нь 3 дугаар багийн байртай хамт зохион байгуулалтанд байдаг мөн 8.0 сая төгрөгөөр засварласан.</p> <p>Шаардлагатай гэвэл 3ДТГ-ын байранд багийн төвийг байгуулах боломжтой юм.</p>
3.1.5	3.4 дүгээр багийн төвийн барилгыг засварлана.		<p>3.4 Дүгээр багийн төвийн барилгыг 16.0 сая төгрөгөөр засварласан.</p>
3.1.6	Багийн Засаг дарга нарыг хөдөө ажиллах боломжийг нэмэгдүүлж, баг дундын зохион байгуулагч ажиллуулна		<p>2018 онд төсвийн тухай хуулийн дагуу орон тоог нэмэгдүүлэхгүй гэсэн Сангийн сайдын 2018 оны 05 дугаар сарын 21-ны өдрийн 4-1/3092 дугаарын албан бичиг ирсэн тул баг дундын зохион байгууллагчийг ажиллуулах боломжгүй болсон.</p>
3.1.7	Төрийн албаны сонгон шалгаруулалтыг иргэдийн хяналтын дор ил тод, нээлттэй зохион байгуулж хэвшинэ.		<p>Төрийн албандаа анх орох иргэнийг аймгийн төрийн албаны салбар зөвлөл болон холбогдох газруудтай зөвшлилцөн төрийн албаны</p>

				шалгалтандaa тэнцэн нөөцөд байгаа ажилтнуудаас томилон ажиллуулж байна.
3.1.8	Төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг хөгжүүлэн өргөтгэж, төрийн зарим ажил үйлчилгээг төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлээр гүйцэтгүүлнэ.	Төсөл, хөтөлбөр, ОНХСангийн хөрөнгөөр хийгдэх ажлуудад Төрийн бус байгууллага, ААН, иргэдтэй хамтран гэрээ байгуулж олон ажлуудыг хийж гүйцэтгэж байна.	Солонгос улсын РОТАРИ клубтэй 3 жилийн хугацаанд хамтран ажиллах 100% гэрээ байгуулж, энэ онд 35.0 сая төгрөгийн өртөг бүхий рентген аппарат, ЕБСургуульд 16.0 сая төгрөгийн өртөг бүхий худаг, Соёлын төвд техник хэрэгсэл, 1,2 дугаар Цэцэрлэгч зөвлөн эдлэл өгсөн.	Улаан ам багт, "Car for Mongolia" ТББ хамтран 1 дүгээр багийн төв Улаан аманд Орхон бага сургуулийн хичээлийн байр, дотуур байрыг 135 000 000 төгрөгөөр шинээр барьж, хичээлийн байрны тоног төхөөрөмж, дотуур байр, гол тогоог бүрэн тохижуулж, 67 м-тэй гүнийн худиг гаргаж цэвэр, бохир усны асуудлыг шийдвэрлэсэн.

				ОНХСангийн хөрөнгөөр гүйцэтгэж байгаа ажтууд будг хувийн хэвшлийн оролцоотойгоор хийдэж байгаа.
3.1.9	Төрийн байгууллагын бүх шатанд хууль дээдлэх ёсыг бодитой хэрэгжүүлж, төрийн албан хаагчдыг ашиг сонирхлын зөрчил, авилгад өртөхгүй байх, урьдчилан сэргийлэх зохион байгуулалтын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ			Төрийн байгууллагуудын ажилтан, албан хаагчдыг хууль ёсыг дээдлэн ашиг сонирхлын зөрчил, авилгад өртөхгүй байх чиглэлээр албан байгууллага бүр төлөвлөгөө гарган хэрэгжилтийг ханган аймгийн ХЭЗХэлтэст тайланг хүргүүлэн, албан хаагчадав авлигын эсрэг хууль тогтоомж, үндэсний хөтөлбөр зэргийг танилцуулж, хянгаат тавин ажиллаж байна. Одоогоор зөрчил гарсан зүйлгүй.
Дөрөв. Хууль эрх зүйн бодлогын хүрээнд				
Зорилт 1. Иргэдийн нийтийн эрх зүйн боловсролыг дээшүүлэх ажлыг иргэд, олон нийтийн эрэлт хэрэгцээнд, нийцүүлэн зохион байгуулж, суманд хууль зүйн туслацааны үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.				
4.1.1	4.1.1. Суманд буртгэл, мэдээлгийн онлайн системийг бүрэн нэвтрүүлж, иргэний эд хөрөнгийн болон хуулийн этгээдийн буртгэлийн үйлчилгээг сумандаа чирэгдэлгүй үзүүлэх боломжийг бурдуулнэ.		Орон нутгийн 22.0 сая төгрөг	Эд хөрөнгийн буртгэгчийн онлайн төхөөрөмжийг авч суурилуулсан. Улсын буртгэчийг түр томилсон боловч улсын буртгэл хийх эрхийг ОӨУБГазраас баталгаажуулаагүй хүлээгдэж байна. Сумаас шалтгаалах ажил бугд хийгдсэн.
4.1.2	Гэмт хэргийн гол шалтгаан болсон архидалт, гэр буулийн хучирхийлэл, амьдралын буруу зурсил нийгмийн серег үзэгдлүүдтэй тэмцэх ажлыг эрчимжүүлж, үнэт баялаг Монгол ёс заншил ухамсыrig хүүхэд,			Бат-Өлзий сумын Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зохицуулах салбар Цагдаагийн хэсэг, Гэр бул, хүүхэд, запуучуудын хөгжлийн мэргэжилтэн, ЕБСургууль хамтран Гэр буулийн

	залуучуудад төлөвшүүлж, зөв хүмүүжилл олгох ажлыг иргэд, төрийн бус байгууллагуудын оролцоотойгоор амар тайван амьдрах нөхцөлийг бурдүүлнэ.	хүчирхийлэл, архидалттай тэмцэх чиглэлээр 51 удаагийн сургалтыг давхардсан тоогоор 2020 гаруй иргэн, 1200 гаруй сургачдад сургалт, сурталчилгааг зохион байгуулсан. 2018 оны 10 дугаар сарын 08-наас эхлэн Архидалтгүй Овэрхангай хөтөлбөрийн хүрээнд албан байгууллага, аж аж ахуйн нэгжүүдийн дунд “Архидалтгүй Бат-Өлзий” тул, дэвтэр, зургийн цомгийг үр дүнтэй яянуу, “Яг одоо татгалъя” аяны хүрээнд төрийн болон төрийн бус байгууллага, ААН, иргэд хамтран яг одоо татгалдья аянд нэгдэж 5 баг болж ажиллаж, архидан согтуурахтай тэмцэх, архини хор уршгийг сурталчилах нөлөөллийн ажлуудыг зохион байгуулж байна. Аянд одоогийн байдлаар 3500 гаруй иргэнийг хамруулсан. ГХУСАЗ салбар зөвлөлөөс “Монгол эр хүний үнэ цэнэ” эрэгтэйчүүдийн чуулга Уулзалтыг амжилттай зохион байгуулж, лектор Бандицэрэн /Чила/-г оролцуулан лекц уншував. Чуулганц 300 запус оролцсон.	100 %
4.1.3	ГЭМТ харгээс урьдчилан сэргийлэх, орон байр, эд хөрөнгийн хулгай илрүүлэх, таслан зотсоох, нийтийн хэв журмыг хангах үйл ажиллагааг сайжруулах зорилгоор хяналтын камерийн системийг нэвтрүүлнэ.	Орон нутгийн хөгжлийн сан 20.0 сая төгрөгөөр	Гэмт харгээс урьдчилан сэргийлэх, орон байр, эд хөрөнгийн хулгай илрүүлэх, таслан зотсоох, нийгмийн хэв журмыг хангах зорилгоор сумын төвийг камержуулах ажлыг Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар төндөрт шалгарсан Девсофт компаниар гүйцэтгүүлж, 2018

4.1.4	<p>Малын хулгайн гэмт хэрэгтэй тэмцэх ажлыг сайжруулах, малыг коджуулах технологийг нэвтрүүлнэ.</p>	<p>Бат-Өлзий сумын 2 дугаар багийн Билүүтэд Малчдын 3 булэг нөхөрлөлийг байгуулж, гишүүдийг үнэмлэхжүүлэн, Малчдын эргүүлийн хантааз 12 ширхэг, Цагдаагийн хэсгээс мэргэжил, ага зүйн зөвлөгөө өгч малчдын морин эргүүл ажиллуулж мэдээлэл солилцон ажиллаж байна. Малчадад Малын хулгайн гэмт хэрэгзэс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр яриа таниулга хийж 1150 ширхэг гарын авлага тараасан. Мөн Багуудын иргэдийн нийтийн хурлын үеэр иргэдээд малаа байнгын хариулгатай байх, танихгүй хүнтэй малын худалдаа хийхгүй байх, малаа Тамгажуулах, Цагдаагийн байгууллагатай байнын холбоотой байх, хулгайн гэмт хэрэгзэс урьдчилан сэргийгээх чиглэлээр мэдээлэл хийсэн. Мэдээлгээп, сурталчилгаанд, 5</p>	<p>ХИЙГДСЭ Н.</p> <p>ОНЫ 11 ДУГЭЭР САРЫН 28-НД ХУЛГЭЭН АВЧ АШИГЛАПТАНД ОРУУЛЛАА.</p>

		<p>багийн 500 гаруй иргээн хамрагдсан. 2018 онд малын хулгайн гэмт хэрэг 3 бургтэгдэж, үүнээс 2 хэргийг илрүүлж, 1 хэргийг материалжуулан шалгасан. 2019 онд малын хулгайн гэмт хэрэг 1 бургтэгдэж, хэргийг шалгасан.</p>			<p>Аймгийн хэмжээний загвар сүм болох зорилго тавин Бэгчээрийн ногоон алт, малын эрүүл мэнд төсөл, НҮБ-ын Хүнс хөдөө аж ахуйн байгууллагаас хэрэгжиж байгаа “Малыг ялган тэмдэглэх, бүртгэх систем”</p>
--	--	---	---	--	---

4.1.5	Цагдаагийн байгууллагын материалыллаг баазыг бэхжүүлэхэд анхаарч торгуулийн мөнгийг бэлэн бусаар тorgодог тorgуулийн машинтай болгоно.	сайжируулах төсөлг"-ийн нээлт 2019 оны 11 дугээр сарын 21,22-ны өдриүүдэд суманд зохион байгуулагдаж цаашид хийгдэх ажлаа төлөвлөж, 2020 онд эхний элжинд 56000 мяняган малыг дахин давтагдашгүй кодоор эмэглүүлэх судалгааг ХХААГазарт хургуулсэн.		100 %
		Орон нутгийн төсөв 249700 0 төгрөгөр	Цагдаагийн хэсэг бэлэн бусаар	торгодог машин, мотоциклъ авч өгсөн.